

Thai Lifestyle and Wellbeing Association

Lifestyle Medicine for Dentists

From Oral Health to Whole Person Health

Lifestyle Medicine

ที่ทันตแพทย์ควรรู้

ความเครียดมีผลต่อทั้ง
พฤติกรรมสุขภาพและระบบ
ภูมิคุ้มกัน ซึ่งอาจส่งผลต่อ
การอักเสบในช่องปาก

การประยุกต์ใช้ Lifestyle Medicine
ในคลินิกทันตกรรม

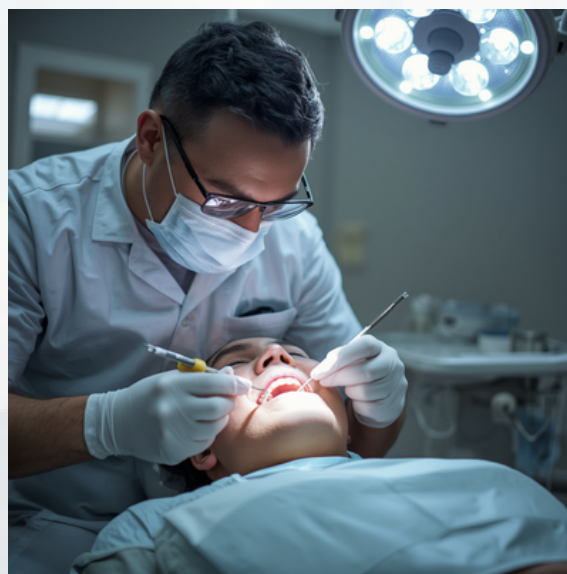
การบูรณาการ Lifestyle
Medicine เข้ากับการปฏิบัติ
งานของทันตแพทย์มีศักยภาพ

โดย : ร้อยเอก ดอกเตอร์ นายแพทย์ยงยุทธ มัยลาภ

Lifestyle Medicine for Dentists : From Oral Health to Whole Person Health

ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา ภาระของโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง (Non-Communicable Diseases: NCDs) ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทั่วโลก ส่งผลกระทบต่อระบบสุขภาพ เศรษฐกิจ และคุณภาพชีวิตของประชากร แนวโน้มดังกล่าวนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง กรอบแนวคิดทางการแพทย์จากการรักษาโรคในระยะปลาย ไปสู่การป้องกันและจัดการ ปัจจัยเสี่ยงตั้งแต่ระยะต้น ในบริบทนี้ Lifestyle Medicine ซึ่งเน้นการปรับเปลี่ยน พฤติกรรมสุขภาพ จึงมีบทบาทสำคัญในการลดความเสี่ยงและชะลอการดำเนินโรค และเริ่มได้รับการประยุกต์ใช้ในสาขาทันตกรรมมากขึ้น

บทบาทของทันตแพทย์ในปัจจุบันไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการรักษาโรคในช่องปาก แต่ยังมี ศักยภาพในการเป็น “จุดสัมผัสแรก” ของผู้ป่วยในระบบสุขภาพ โดยเฉพาะในกลุ่มที่ยัง ไม่ทราบความเสี่ยงของโรคเรื้อรัง หลักฐานทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนว่าโรคปริทันต์ เป็นภาวะอักเสบเรื้อรังที่มีความสัมพันธ์กับโรคระบบ เช่น เบาหวานและโรคหัวใจและ หลอดเลือด โดยมีลักษณะเป็นความสัมพันธ์เชิงเชื่อมโยง (association) และอาจ เกี่ยวข้องกับกลไก เช่น การอักเสบระดับต่ำในร่างกาย การตอบสนองของระบบ ภูมิคุ้มกัน และการแพร่กระจายของเชื้อจุลินทรีย์หรือสารก่อการอักเสบจากช่องปากเข้าสู่ กระแสเลือด แม้ว่าความสัมพันธ์เชิงสาเหตุยังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม

Lifestyle Medicine ประกอบด้วย 6 เสาหลัก ได้แก่ โภชนาการ การเคลื่อนไหวร่างกาย การนอนหลับ การจัดการความเครียด การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง จิตวิทยาเชิงบวกและการมีความสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งมีบทบาทต่อสุขภาพโดยรวมและอาจส่งผลต่อสุขภาพช่องปากทั้งทางตรงและทางอ้อม ตัวอย่างเช่น การบริโภคน้ำตาลบ่อยครั้งมีความสัมพันธ์กับการเกิดกรดในคราบจุลินทรีย์ซ้ำ ๆ ซึ่งเพิ่มความเสี่ยงของฟันผุ ขณะที่การออกกำลังกายมีความสัมพันธ์กับการลดการอักเสบระดับต่ำในร่างกาย และการนอนหลับรวมถึงความเครียดมีผลต่อทั้งพฤติกรรมสุขภาพและระบบภูมิคุ้มกัน นอกจากนี้ การหลีกเลี่ยงปัจจัยเสี่ยง เช่น การสูบบุหรี่และการดื่มแอลกอฮอล์ เป็นปัจจัยสำคัญในการลดความเสี่ยงของโรคปริทันต์และมะเร็งช่องปาก

แนวคิดร่วมสมัยของ Lifestyle Medicine ยังได้ขยายไปสู่ปัจจัยเพิ่มเติม ได้แก่ การใช้เวลาในธรรมชาติ (Time in Nature) ซึ่งเชื่อมโยงกับแนวคิด biophilia และอาจช่วยลดความเครียด ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของโลก (Environment and Planetary Health) ซึ่งสะท้อนผลกระทบของมลภาวะและระบบนิเวศต่อสุขภาพ และการฝึกสติ (Mindfulness) ซึ่งช่วยเพิ่มความตระหนักรู้และสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างยั่งยืน แม้ว่าหลักฐานในบริบททันตกรรมยังมีจำกัด

การประยุกต์ใช้ Lifestyle Medicine ในคลินิกทันตกรรมสามารถทำได้ผ่านการคัดกรอง พฤติกรรมสุขภาพ การให้คำแนะนำเชิงปฏิบัติระยะสั้น และการใช้เทคนิคการสื่อสาร เช่น motivational interviewing เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้ป่วย

โดยสรุป การบูรณาการ Lifestyle Medicine เข้ากับการปฏิบัติงานของทันตแพทย์มี ศักยภาพในการยกระดับการดูแลจากการรักษาเฉพาะช่องปาก ไปสู่การส่งเสริมสุขภาพแบบองค์รวมและการป้องกันโรคเรื้อรัง อย่างไรก็ตาม การประยุกต์ใช้ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ และควรหลีกเลี่ยงการสรุปเชิงสาเหตุที่เกินกว่าข้อมูลที่มีอยู่ในปัจจุบัน

โดย ร้อยเอก ดอกเตอร์ นายแพทย์ยงยุทธ มัยลาภ
นายกสมาคมเวชศาสตร์วิถีชีวิตและสุขภาวะไทย
รองประธานคณะกรรมการสากลเวชศาสตร์วิถีชีวิต
และกรรมการผู้แทนภาคพื้นเอเชีย

Contact the Thai Lifestyle Medicine
and Wellbeing Association at
093-584-0840 or 080-989-7415